

İSTANBUL GÜVENLİK KONFERANSI

istanbulguvenlikkonferansi.org

Devlet Doğasının Değişimi: Güvenliğin Sınırları

Milli Savunma ve Güvenlik Enstitüsü
National Defence and Security Institute
istanbulguvenlikkonferansi.org

TASAM
TÜRK ASYA STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
TURKISH ASIAN CENTER FOR STRATEGIC STUDIES
www.tasam.org

İSTANBUL
GÜVENLİK
KONFERANSI

Devlet Doğasının Değişimi:
Güvenliğin Sınırları

VİZYON BELGESİ

İSTANBUL GÜVENLİK KONFERANSI 2016

“Devlet Doğasının Değişimi: Güvenliğin Sınırları”

(02 - 04 Kasım 2016, İstanbul)

Bilindiği üzere “ulus-devlet” modern bir kavramdır ve Orta Çağ’a ait siyasi yapıların dönüşmesi ile ortaya çıkmıştır. Modern dönemin başlangıcında devletler ulus oluşturmaya çabalarken, 19. yüzyılda milliyetçiliğin yükselişi ile birlikte “uluslar” devlet oluşturmaya başlamış ve sonuçta “ulus-devlet” son dönemin norm siyasi yapısı hâline gelmiştir.

Ne var ki, hem 1. ve 2. Dünya Savaşları’nın asıl sorumlusu olarak aşırı milliyetçiliğin görülmesi hem de liberal kapitalist küresel sistemde devletlerin işlevselliğini koruma arayışları, milliyetçiliğin aşınmasına ve “ortak pazar” temelli **bütünleşme** çabalarının yoğunlaşmasına neden olmuştur. İlk önemli örneği AT/AB olmak üzere, **ulus-devletten piyasa devletine** doğru bir dönüşüm başlamıştır. Bu dönüşüm tüm dünyada hâlen devam etmektedir. Özellikle son 30 yılda Çin’de yaşanan deneyim dikkate alındığında, bireyi ya da devleti öncelikle bağlamında **devlet doğasının ideolojik düzlemde de değişmekte** olduğu gözlemlenmektedir.

Devlet doğasının değişmesi **içeride yasaların, dışarıda stratejik yönelimlerin değişmesi** demektir. Bazen içerideki yasaların değişmesi, stratejik yönelimlerin değişmesine neden olurken, bazen de stratejik yönelimler, iç politik düzenlemeler üzerinde belirleyici etki gösterir. Bu nedenle **iç - dış politika etkileşiminin** doğru düzenlenmesi ve yönlendirilmesi gerekir.

Uluslararası sistem düzeyinde meşruiyet ise mevcut uluslararası sistemin bekası açısından hayati öneme sahiptir ve sistem düzeyinde etkili olan tüm aktörlerin beklentilerine tatminkâr cevap verebildiği ölçüde işlevselliğini koruyacaktır. Günümüzdeki küresel terör olayları bağlamında ulus-devletin meşru şiddet kullanma tekelinin sorgulamaya açılmasını, bir de bu açıdan değerlendirmek büyük önem taşımaktadır. Devletin şiddet kullanma tekelini kaybetmekte oluşu; önümüzdeki dönemlerde “savaşların”, terör grupları ve “meşru” devletler arasında yapılacağı varsayımlarına neden olmuştur. Günümüzde Irak, Suriye, Somali, Afganistan, Pakistan gibi pek çok ülkede yaşanan çatışma ve gerginliklerin ardında bu tür yaklaşımlar yatmaktadır.

Güvenlik; klasik sözlük anlamı içinde, “tehlike bulunmaması hâli, emin ve rahat olma” şeklinde tanımlanabilir. Diğer bir anlatımla güvenlik, zarara uğramamak ve korku içinde olmamaktır. Arnold Wolfers bu tanımlamayı iki farklı bileşene bölerek bir güvenlik tanımlamasına ulaşmaya çalışmıştır. Wolfers’a göre güvenlik; objektif anlamda eldeki değerlere yönelik bir tehdidin olmaması, subjektif anlamda ise bu değerlere yönelik bir saldırı olacağı korkusu taşımamaktır.

Millî Savunma ve Güvenlik Enstitüsü
National Defence and Security Institute
istanbulguvenlikkonferansi.org

TASAM
TÜRK ASYA STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
TURKISH ASIAN CENTER FOR STRATEGIC STUDIES
www.tasam.org

Bu tanımlamadan hareketle güvenlik olgusunun varlık sebebinin “tehdit” olduğu söylenebilir. Tehdit kavramı ise; bir devlet, toplum ya da bireyin yaşamına veya sahip olduğu değerlere yönelik olumsuz sonuçlar doğurma potansiyeli olan olaylar ya da olgular şeklinde tanımlanabilir.

Günümüz koşullarında güvenlik; insan hayatını tehdit eden risklerin azaltılması ya da ortadan kaldırılması şeklinde yeniden tanımlanmalıdır. Zira günümüzde tehditlerin yanı sıra riskler ön plana çıkmaya başlamıştır. Fakat bu yeniden tanımlama, bilimsel bir etkinlikten öte politik veya ideolojik bir araç şeklinde ortaya çıkmaktadır. David Baldwin’e göre güvenlik kavramının yeniden tanımlanması, son dönemlerde disiplin içi bir endüstri hâline gelmiştir. Bununla birlikte, bu gibi çabaların büyük bölümü, güvenlik kavramının kendisiyle ilgili olmaktan çok, ulus devletlerin politika gündemlerinin yeniden tanımlanması ile ilgilidir. Bu genellikle, dış askerî tehditlere karşı geleneksel güvenlik kaygısına ek olarak insan hakları, ekonomi, çevre, uyuşturucu madde trafiği, salgın hastalıklar, suç ya da sosyal adaletsizlik gibi konulara büyük oranda öncelik kazandırmak için sunulan teklifler şeklini almaktadır. Bu gibi teklifler, genelde hangi halkların ya da insan gruplarının hangi değerlerinin korunması gerektiği hakkında normatif tartışmalar ile bu değerlere yönelik tehditlerin doğası ve büyüklüğüne dair ampirik tartışmaların karışımıyla desteklenmektedir. Fakat yapılması gereken; güvenlik politikalarından öte, güvenlik algılamalarının yeniden inşa edilmesidir.

Realizmin güvenlik kavramını metalaştırıcı yaklaşımı nedeniyle güvenliğin psikolojik bir olgu olduğu gerçeğinden uzaklaşmıştır. Böylece güvenlik çalışmalarında birey/insan güvenliği kapsam dışı kalmış ve ihmal edilmiştir. Ancak Soğuk Savaş’ın bitişiyle beraber devlet merkezli çatışma ve savaşların etnik çatışmalara dönüşmesi, analiz birimi olarak toplum ve bireyi ön plana çıkarmıştır. Dolayısıyla yeni dönem güvenlik çalışmalarının analiz birimi çeşitlilik arz eder: küresel sistem, devlet, toplum ve birey.

Küreselleşme, yeni bir olgu olmamakla birlikte, Soğuk Savaş sonrası dönemde etkisini bilimin ve yaşamın tüm alanlarında hissettirmeye başlamış ve bu bağlamda güvenlik alanı da bu dönüşümden payını almıştır. Küreselleşme olgusunun güvenlik alanına girmesi Soğuk Savaş sonrası döneme ilişkin güvenlik arayışları ile birlikte olmuştur. Soğuk Savaş sonrası dönemde küreselleşme sürecinin hemen her alanda yaratmış olduğu dönüşüm süreci sonucu tehdit algılamaları çeşitlenmiş, bu bağlamda güvenlik kavramının genişleme ve derinleşme süreci hızlanmıştır. Güvenlik kavramının “genişlemesi” askerî güvenliğin yanı sıra ekonomik, çevresel, toplumsal vb. askerî olmayan güvenlik alanlarının da güvenlik alanı içine dâhil edilmesi sürecidir. Güvenlik kavramının “derinleşmesi” ise devletlerin yanı sıra bireylerin, grupların ve diğer devlet dışı birimlerin de güvenlik çalışmalarında analiz birimi olarak ele alınması sürecidir.

Güvenlik algılamalarında meydana gelen değişimin en önemli sebeplerinden birisi, tehdidin tek boyutlu, devletten devlete olma klasik konumundan çıkarak asimetrik ve çok boyutlu bir konuma ulaşmasıdır. Bu durum, günümüz tehditleri ile mücadelede klasik yapılanma ve anlayışların geçerliliğini tamamen yitirdiğine işaret etmektedir. Bunun yanında risk ve tehditlerin kaynağının, zamanının ve şeklinin önceden tahmin edilmesinin, Soğuk Savaş döneminin aksine imkansız bir hâle geldiği yeni güvenlik ortamında, mücadele alanı bütün dünya olarak ortaya çıkmıştır. Küreselleşme sürecinde gerçekleşen devletin doğasının değişiminin güvenlik alanına etkileri aşağıdaki başlıklarda incelenebilir:

- 1- Güvenlik Alanında Yeni Tehditlerin Ortaya Çıkması:** Siber terör, bilimsel çalışmaların ekolojik dengeyi bozma girişimleri (genetik bilimi), yeni tür hastalıklar (kuş gribi) vb.
- 2- Geçmişte Var Olan Fakat Güvenlik Alanı İçinde Düşünülmeyen Konuların Güvenlik Alanına Eklemlenmesi:** Birey Güvenliği, Çevre vb.
- 3- Geleneksel Güvenlik Tehditlerinin Dönüşüm Yaşaması:** Terör, savaş, organize suçlar vb tehditlerin kabuk değiştirmesi ve yeni formlarda ortaya çıkmaları.

Bu çerçevede devlet doğasının değişimi ile yeni devlet ve toplum mekanizmaları, yeni güvenlik anlayışıyla harekete zorlanmaktadır. Fakat devlet algısı, varlık nedeni, yükümlülükleri ve sınırları, güvenlik tartışmalarının devlet ve insan temelli yeni rotasına yön vermekte ve sınırlarını da yeniden dizayn etmektedir. Güvenliğin sınırları, tartışmaların genişlemek yerine derinleşmesi ile tartışılacak yeni kavram ve olguların belirlenmesi için sadece akademik camia için değil aynı zamanda uluslararası sistemdeki boşlukların giderilmesi için de gereklidir.

Günümüz tartışmalarının da yoğunlaştığı devlet ve güvenlik perspektifinin akademik bir tartışma ortamında yeniden değerlendirilmesi için “**Devlet Doğasının Değişimi: Güvenliğin Sınırları**” ana teması ile **İstanbul Güvenlik Konferansı 2016 TASAM** ile **Millî Savunma ve Güvenlik Enstitüsü** tarafından **02 - 04 Kasım 2016** tarihinde icra edecektir. Devlet temsilcileri, akademisyenler, politika yapıcılar, uzmanlar, düşünce kuruluşları mensupları, güvenlik kurumları mensupları, bürokratlar ve diğer ilgililerin geniş katılımı beklenen Konferans için tasarlanan gündem başlıkları aşağıdaki gibidir.

Ana Tema

“Devlet Doğasının Değişimi: Güvenliğin Sınırları”

Alt Temalar (PANELLER)

Değişen Devlet Doğası, Beklenti Yönetimi ve Güvenlik

Güvenlik ve Savunma Reformu

Değişen Güvenlik Konseptleri: Teorik ve Kavramsal Tartışmalar

Kurumlar ve Kurumsal Yaklaşımlar

Sınır Güvenliği

Şehir Güvenliği

İnsani Güvenlik: Gıda, Çevre, Sağlık, Yaşam

Özel Güvenlik Şirketleri

Bölgesel Çatışmalar

Güvenlik Yönetişimi: Stratejiler ve Aktörler

Yeni Güvenlik Teknolojileri, Otonom Silahlar: Etik ve Hukuki Yaklaşımlar

Uzay/Havacılık, Güvenlik ve Savunma: Savunma Yönetimi ve Uygulamalar

Enerji Güvenliği

Bilgi Güvenliği Yönetişimi: Siber Güvenlik

Melez (Hibrit) Savaş: Orduların Dönüşümü

**İSTANBUL
GÜVENLİK
KONFERANSI**

**Devlet Doğasının Değişimi:
Güvenliğin Sınırları**

Çalıştaylar

Millî Mega Savunma Projeleri Çalıştayı

Güvenlik ve Savunma Reformu 2023-2053 Türkiye Vizyonu Özel Çalıştayları

- TSK 2033 Vizyonu
- Güvenlik, Savunma ve Savunma Sanayii 2023 - 2053 Vizyonu
- EGM Güvenlik Vizyonu
- Güvenlik ve Savunma Eğitimi
- Güvenlik ve Savunmada Otorite Yönetimi (Sivil - Asker - Polis)
- Güvenlik ve Savunmada Siyasal İletişim ve Kamu Diplomasisi (Batı - Doğu Medyası ve Kamuoyu)

Millî Savunma ve Güvenlik Enstitüsü
National Defence and Security Institute
istanbulguvenlikkonferansi.org

TASAM
TÜRK ASYA STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
TURKISH ASIAN CENTER FOR STRATEGIC STUDIES
www.tasam.org